

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 3 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3547

2024 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2024 m. balandžio 22 d. sprendimo Nr. SV-S-1381 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 3 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3547 (toliau – Projektas) 1 ir 3 straipsniams ir pasiūlyti juos koreguoti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1.1. Projekto 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad miškų I grupei būtų priskiriami „ypatingą gamtinę vertę turinčių gamtinių ir kompleksinių draustinių bei saugomų teritorijų miškai ar jų dalys“. Pritariame, kad visi I grupės miškai turi turėti ypatingą gamtinę vertę ir yra vertinami kaip griežtai saugomos teritorijos. Didinti griežtai saugomų teritorijų (tarp jų – ir miškų) procentą numatyta Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, siekiant įgyvendinti 150.2 rodiklį. Galimybė naujus miškų plotus priskirti I miškų grupei prisidės prie Lietuvos siekio įgyvendinti 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos, kuria siekiama palankios miško buveinių apsaugos būklės. Tik vieno iš trylikos Europos Bendrijos svarbos natūralių miško buveinių tipų apsaugos būklė šalies mastu įvertinta kaip palanki. Projekto 1 straipsnio 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatos „ypatingą gamtinę vertę turintys“, nes ji neatitinka teisėkūros aiškumo principo, toks terminas nėra apibrėžtas įstatymuose.

1.2. Atsižvelgiant į ribotas valstybės finansines galimybes papildomai išpirkti miškus ir (ar) išmokėti kompensacijas ir į dalies privačių miško savininkų neigiamą požiūrį į miškų ūkinės veiklos ribojimą jų nuosavybės teise valdomuose miškuose, Projekto 1 straipsnio 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatos „kompleksinių draustinių bei saugomų teritorijų miškai ar jų dalys“ ir šią dalį papildyti nuostata, kad I grupės miškams priskiriami tik valstybiniai miškai.

1.3. Miško medžių genetiniuose draustiniuose, sėkliniuose ir genetiniuose medynuose netikslinga nustatyti I miškų grupę, nes genetinių miško medžių išteklių apsauga nesuderinama su

rezervatiniu režimu – siekiant suformuoti įvairiaamžius gyvybingus medynus, būtina vykdyti sanitarinius, specialiuosius, ugdomuosius kirtimus, todėl Projekte siūloma numatyti išimtį, nurodant, kad I grupei priskiriami gamtinių draustinių miškai ar jų dalys, išskyrus genetinius draustinius, sėklinius ir genetinius medynus.

1.4. Atsižvelgiant į šio nutarimo 1.1–1.3 papunkčiuose išdėstytus argumentus, siūloma pakeisti Projekto 1 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Pakeisti 3 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. I grupė – rezervatiniai miškai. Tai valstybinių gamtinių rezervatų, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos teritorijose esančių gamtinių rezervatų, rezervatinių apyribių miškai, taip pat gamtinių draustinių miškai ar jų dalys, išskyrus genetinius draustinius, sėklinius ir genetinius medynus. Ūkininkavimo tikslas – sudaryti sąlygas miškams natūraliai augti. Kirsti mišką, išskyrus Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme ir saugomų teritorijų nuostatuose nustatytus atvejus, draudžiama. Rezervatiniams miškams gali būti priskiriami tik valstybiniai miškai.“

1.5. Galiojančio Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad IIA miškų grupei priskiriami „kraštovaizdžio, telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių miškai ar jų dalys, priešeroziniai miškai“. Atsižvelgiant į ribotas valstybės finansines galimybes ir į dalies privačių miško savininkų neigiamą požiūrį į miškų ūkinės veiklos ribojimą jų nuosavybės teise valdomuose miškuose, siūloma susiaurinti Projekte pasiūlytų ekosistemų apsaugos miškų nustatymo aprėptį. Naujus ekosistemų apsaugos miškus siūloma nustatyti tik Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų valstybinės reikšmės miškų dalyse. Pasiūlymas pagrįstas Lietuvos gamtos apsaugos politikos prioritetais susijusiais su siekiu įgyvendinti Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūroje Nr. INFR(2020)2371 nurodytus trūkumus dėl Lietuvos vėlavimo nustatant buveinių apsaugai svarbias teritorijas. Netikslinga visus Projekte nurodytų draustinių miškus priskirti IIA miškų grupei. Pavyzdžiui, jei draustinio tikslas yra apsaugoti negyvosios gamtos objektus, tokiose saugomose teritorijose ar jų dalyse turėtų būti galima nustatyti ir III ar IV miškų grupes. Be to, tokiu atveju būtų neproporcingai didelis kompensacijų poreikis privačios žemės savininkams. Gamtos vertybių apsaugai saugomų teritorijų privačiuose miškuose tikslinga naudoti kitas priemones: apsaugos sutartis, vienkartinių ir kasmetinių kompensacijų išmokėjimą, miško išpirkimą ir kt. Atsižvelgiant į šio nutarimo 1.3 papunktyje išdėstytus argumentus, siūloma Projekte numatyti išimtį, nurodant, kad IIA grupei nepriskiriami genetiniai draustiniai, sėkliniai ir genetiniai medynai. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, siūloma tikslinti Projekto 1 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pakeisti 3 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) A – ekosistemų apsaugos miškai. Tai kraštovaizdžio, telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių, išskyrus genetinius draustinius, genetinius ir sėklinius medynus, priešeroziniai miškai, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų valstybinės reikšmės miškų dalys, svarbios jose nustatytoms Europos Bendrijos svarbos natūralioms buveinėms ir rūšių buveinėms išsaugoti. Ūkininkavimo tikslas – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus, gerinti saugomų gamtos vertybių būklę, formuoti įvairiaamžius medynus su jiems būdinga biologine įvairove. Šios miškų grupės medynuose draudžiami plynieji pagrindiniai miško kirtimai, o gamtinės brandos nepasiekusiuose medynuose draudžiami atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai;“.

1.6. Atsižvelgiant į tai, kad Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose gali būti taikomas skirtingas ūkininkavimo režimas, kai kurios šių teritorijų dalys gali būti priskiriamos skirtingoms miškų grupėms ir tai galima įgyvendinti planuojant teritorijas, todėl siūloma tikslinti Projekto 1 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Pakeisti 3 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Draustinių, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų miškų dalys, vadovaujantis specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, gali būti priskirtos skirtingoms miškų grupėms.“

2. Nepritarti Projekto 2 straipsniui, nes pareiga atkurti mišką turi būti terminuota. Nenustačius miškų atkūrimo terminą, miško atkūrimas saugomose teritorijose nebūtų kontroliuojamas ir taip būtų sudaromos sąlygos išvengti atsakomybės už neatkurtus miškus.

3. Siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Projektą svarstyti kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 467 „Dėl Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ Lietuvos Respublikos Seimui pateiktu Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projektu.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras